

30 november 2023

Kulturutskottets delegationsresa till Chile 2023

Resans syfte

Kulturutskottet beslutade den 21 februari 2023 (prot. 2022/23:20.5) att besöka Chile under hösten 2023. Syftet med resan var att inhämta kunskap inom de områden kulturutskottet arbetar med, däribland frågor om kultur, kulturarv, public service och frågor om det civila samhället. Utskottet ville dessutom uppmärksamma att det är 50 år sedan militärkuppen i Chile då Sverige hade en viktig roll i att hjälpa chilenska flyktingar ur Chile och i Sverige.

Utskottsdelegationens sammantagna bedömning är att resan till Chile uppfyllde syftet.

Redogörelse för resan

En delegation från utskottet besökte Chile den 26 augusti till den 3 september 2023. Utskottsdelegationen fick information om hur Chile arbetar med de frågor som ligger på kulturutskottets bord bl.a. frågor om kultur, museer, kulturarv, public service samt det civila samhället. Utskottet fick även en förståelse för Chiles historia där militärkuppen 1973 ledde till diktatur fram till 1990, och som präglat landet väldigt starkt. En exposé över Chiles historia och politik lämnades av Chiles f.d. ambassadör i Sverige. Även Chiles arbete med att förnya konstitutionen sedan militärkuppen behandlades vid många möten, bl.a. med talmannen för senaten och vid ett möte med en forskare från Public Studies Center.

Sverige och Chile har en nära koppling till varandra, bl.a. genom att många chilensare flydde till Sverige vid militärkuppen. Den svenske diplomaten och ambassadören Harald Edelstam som, med sitt arbete för de mänskliga rättigheterna och sitt civilkurage, räddade och gav fri lejd och politisk asyl i Sverige åt många förföljda chilensare vid kuppen, uppmärksammas på flera platser i Chile, bl.a. på National Stadium som utskottet besökte.

Något som kommit att bli en allt större fråga i Chile är ursprungsbefolkningens situation. De frågeställningar och utmaningar som är aktuella för dessa grupper finns det i viss mån paralleller med för samerna i Sverige. Frågor runt ursprungsbefolkningen togs upp under möten med bl.a. kulturministern, en representant från departementet för social utveckling och familjefrågor samt med en civilsamhällesorganisation som arbetar med frågorna. Frågeställningarna var bl.a. om det finns någon form av positiv särbehandling gentemot ursprungsbefolkningen vad gäller t.ex. kultur, kulturarv, språk, ungdomar, utbildning och arbetsliv, vilka utmaningar som finns, hur ursprungsbefolkningen tas emot i samhället av majoritetsbefolkningen samt hur ursprungsbefolkningen påverkades under diktaturen. Det framkom också att en fråga som är känslig mellan Chile och

Sverige är adoptionsfrågan. En brottsutredning gällande oegentligheter inom internationella adoptioner från Chile pågår i Chile, där svenska adoptioner från framförallt ursprungsbefolkningen Mapuche, ingår. I Sverige pågår en utredning i frågan.

Utskottsdelegationen fick vid mötet med Chiles kulturminister information om bl.a. hur kultur och konst organiseras och finansieras i Chile och hur kultur tillgängliggörs för alla, bl.a. för barn och unga. Vidare diskuterades och jämfördes bl.a. de utmaningar som finns på kulturområdet. Utmaningar som båda länderna arbetar med är att kultur inte bara berör en utan flera sektorer, samt att olika förutsättningar råder i olika delar av ett avlångt land.

Vid mötena med kulturministern, kulturutskottet och Unesco kom frågor om kulturarv upp, bl.a. hur Chile arbetar för att främja sitt kulturarv. Chiles världsarv (sex stycken mot Sveriges femton) är delvis eftersatta och världsarvet i Valparaiso, bl.a. de historiska kvarteren som utskottet besökte, har får påstötning från Unesco om krav på bättre underhåll.

Utskottsdelegationen träffade vidare statssekreteraren på idrottsministeriet och diskuterade bl.a. finansieringen av idrott, minskad rörelse hos barn och unga, idrott i skolan, hur man ska hålla kvar tonåringar inom idrotten, största idrotterna i Chile samt hållbarhetsfrågor vid stora mästerskap, bl.a. byggande av anläggningar. Många av frågorna är också aktuella i Sverige.

Med den statliga tv-kanalen TVN (Chiles National Television), som är privat finansierad och finansieras genom reklam, diskuterade delegationen bl.a. hur man ska nå ut till alla, bl.a. de unga, digitalisering, internationalisering, desinformation och konkurrensen med sociala medier.

BILAGA 1

Kulturutskottets delegation

Robert Hannah (L), delegationsledare

Alexander Christiansson (SD)

Lars Mejern Larsson (S)

Azadeh Rojhan (S)

Emma Ahlström Köster (M)

Ewa Pihl Krabbe (S)

Peter Ollén (M)

Vasiliki Tsouplaki (V)

Catarina Deremar (C)

Runar Filper (SD)

Kristoffer Lindberg (S)

Carl Nordblom (M)

Utöver dessa deltog två tjänstemän.

BILAGA 2

Möten/besök

Chiles kulturminister

Delegation of the European Union to Chile (EUDEL)

Tidigare ambassadören för Chile i Sverige

Chilean-Swedish Institute of Culture (ICHS)

Civilsamhällesorganisationen Observatorio Ciudadano

Chefen för UCAI (Indigenous Affairs Coordination Unit),
ministeriet för social utveckling och familjefrågor

Nation Stadium

Statssekreteraren på idrottsministeriet

Museum of Memory and Human Rights

Nationalkongressen

Chiles kulturutskott

Talmannen för senaten

Interparlamentariska Vänskapsgruppen Chile-Sverige

Museet La Sebastiana

Journalisten och Sveriges Radios tidigare korrespondent i
Latinamerika

Världsarvet i Valparaiso, Cerro Alegre

Via Suecia-tunneln

Kulturcentret Gabriela Mistral (GAM)

Forskare på Centro de Estudios Públicos (CEP - Public Studies
Center)

Unesco

TV Nacional de Chile (TVN)